

2) збірник містить кілька таких зразків, які нами на Турійщині та Ковельщині не зафіксовані (не обов'язково, що ці типи відсутні в пам'яті сучасної традиції);

3) поодинокі зразки в збірнику польського дослідника, тип яких визначається невпевнено або не дотримується до кінця поданого зразку, напевно, є наслідком слухового способу фіксації – єдино можливого на той час.

Весільні матеріали у записах О. Кольберга, незважаючи на їх недосконалий, з точки зору сучасності, спосіб фіксації, мають дуже важливе значення для нашого часу, оскільки відображають стан традиції 150-літньої давнини. Маючи тепер уявлення про існування інших типів пісень, необхідно продовжувати розпочату пошуково-дослідницьку роботу.

Список використаних джерел:

1. Шворак І. Весільний обряд на Потур'ї в контексті традиційної культури західної Волині // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць / Гол. ред. В. Я. Редя. Київ, 2015. Вип. 28. С. 131-142.

2. Kolberg O. Wolyn: Obtedy, melodie, piesni. Z brulionov posmiertnych wydal J. Tretiak. T. 36. Krakow. 1907. 450 s.

Школьна О.В.

*доктор мистецтвознавства,
старший науковий співробітник, завідувач кафедри;*

Клименко Л.М.

*магістр,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

ОБРАЗ КИЄВА, ЯКИЙ НАДИХАЄ МИТЦІВ

Що може привернути увагу сучасного майстра, сприймаючи образ Києва? Відомо всім, що мистецтво має крім суспільно-перетворюючої функції, естетичної та багатьох інших, ще й художньо-концептуальну функцію. В залежності від того яку філософсько-естетичну позицію обере художник для зображення свого полотна, залежить передача і відображення духовного світу та його світогляду у цих роботах. Художник має нагоду у своєму пейзажі воскресити і реконструювати минуле від якого так залежить духовне життя у майбутньому. Мистецтво є активним засобом позитивних перетворень у сучасності.

Київ – старовинне місто, яке завжди приваблювало до себе багатьох художників своїми краєвидами та давньою архітектурою. Багато сучасних митців органічно віддзеркалюють його риси, відтворюючи місто в різних техніках у своїх роботах, не боячись експериментувань. Особливо цікаво, коли художники зображують історичні частини Києва, в яких час наче зупиняється, а глядач потрапляє у минуле, пізнаючи місто, як живий організм. Це дає можливість кожному закохатися у Київ по-новому, ще з більшою силою. Якщо

глянути крізь століття, а це можливо зробити за допомогою картин художників та своєї фантазії, історичних книжок, ми відчуємо колорит міста, його запах, відчуємо його дихання.

Небагато у нашій країні знайдеться міст віку більш поважного, ніж Київ. Півтора тисячоліття стоїть він над стрімкими кручами сивого Дніпра і в час, коли по річці пливуть-клубочаться ранкові тумани, він видається сивим і мудрим, як легендарний билинний богатир, над яким невладні роки й століття.

«Матір'ю міст руських» назвав Київ стародавній літописець. Консолідувавши численні племена, Київ став центром першої держави східних слов'ян – Київської Русі, а від неї могутнім паростям пішли Галицько-Волинська, Червона і Біла Русь.

З найдавніших часів Київ розвивався трьома окремими, хоча й найтісніше між собою пов'язаними осередками: аристократична Гора, або Верхнє місто з князівським палацом, будинками знаті та дружинників, Нижнє місто, чи Поділ, – трудове, ремісничо-торгове, із своїм непокірливим характером, здатне заперечити князеві, скликати своє віче, а то й підняти повстання. І, нарешті, Печерськ з Красним замиським князівським двором та великими й багатими монастирями, зокрема, Києво-Печерським та Видубицьким.

Коли прогулюєшся вулицями історичного міста, підходиш до пам'яток архітектури, наприклад, до Софії Київської, храму, вік якого налічує майже тисячу років, то починаєш розуміти, що бачиш стіни, які стільки пережили важких випробувань. Тоді стає очевидно, що кожна збережена для нащадків історична споруда – це часточка таланту, характеру видатних зодчих, творців українського бароко та класицизму. А саме – Івана Шеделя, Василя Григоровича-Барського, Степана Ковніра, Андрія Меленського, Йосипа Старцева, Василя Гесте, які формували «обличчя» і специфічні мистецькі ознаки нашого міста.

Коли дивишся на місто, то одразу спадають на думку слова Євгена Гребінки, який захоплювався Києвом ХІХ ст. : «Який ти гарний, мій рідний Київ! Добре місто! Святе місто! Який ти гарний, який ти світлий, мій сивий старче! Що сонце між планетами, що цар між народом, те Київ між містами. На високій горі стоїть він, оперезаний зеленими садами, вінчаний золотими маківками і хрестами церков, наче святою короною. Під горою широко розбіглися живі хвилі Дніпра – годувальника... Боже мій, що за розкіш! Чи чуєте ви, добрі люди! Я вам кажу про Київ, і ви не плачете від радості?». Дійсно місто на горі з його садами, його золотоверхими банями, його чудовими кручами і ще й могутній Дніпро – це все розкіш.

Коли роздивляєшся полотна з Київськими пейзажами, художників минулих століть, то потрапляєш на вулиці Києва того часу. Ходячи вулицями Подолу, згадуєш, старовинні картини минувшини. Наприклад, перед Контрактовим будинком можна згадати постаті Олександра Пушкіна і Тараса Шевченка, Оноре де Бальзака, які в різних справах приїздили сюди на щорічні контрактові ярмарки. Стоячи перед цією спорудою можна уявити ніби бачиш людей, які приїхали поторгувати і розкладають свої товари. Можливо, багато відвідувачів приїхало здалеку, щоб скупитися. А хтось несе з лавки кондитерів Балабух уславлені київські ласощі, якими торгували тоді по всій Російській Імперії. Таку

добру пам'ять несуть не обов'язково великі й величні споруди Подолу, а ще й інші часом і скромні будиночки в інших районах міста. Так само і картини оживляють в нас спогади.

Треба згадати скільки прийшлося пережити Києву за час існування. У 1240 рік – орди Хана Батия зруйнували все, що можна було зруйнувати; 1811 рік – пожежі на Подолі; 30-ті роки ХХ ст. – руйнування культових споруд; Велика Вітчизняна війна.

Після війни у 1950-х роках велося чергове відновлення та відродження нашого міста. Зводилися з руїн університет і опера, Києво-Печерська лавра і Софія, споруди музеїв тощо. Дбайливо, квартал за кварталом, реставрувалися історичні барокові та модерні будинки на межі ХІХ-ХХ століть. І місто не просто забудовувало пустирі й згарища, а відновлювало своє багатоліке єство, де кожний з десяти прожитих віків лишив свій слід.

І зараз місто дещо змінилося, але все одно воно має свій неповторний образ, який асоціюється з давниною, історією, безсмертям. Поряд зі старовиною іде сучасність, яка іноді «викрикує» новою сучасною архітектурою постмодернізму, як молода ще недосвідчена «людина», але потім покірно схиляється перед мудрістю старців, перед давниною та історичною гранню міста.

Кожна епоха змінювала Київ, вносила щось своє, щось гарне і неповторне, а також примушувала страждати і щось втрачати. Але все одно місто зберегло свою велич, неповторну святість і славу. Художники кожної епохи мали можливість закарбувати образ Києва, показати всю його красу, відчути його унікальність. А ми тепер можемо простежити як місто трансформується через історичну оптику митців різних поколінь.

У багатьох хто відвідував наше місто, його давня історія та архітектура викликає почуття поваги і захоплення.

Сучасний художник має можливість зобразити фрагменти історичного архітектурного середовища Києва, надихнутися ним та зафіксувати історію і сучасність яка є протиставленням. Мистецтво – це ті крила, які можуть підняти митця до безкраїх обривів його душі.

Київ, дійсно, являється скринією в якій надійно зберігаються скарби минулого, та наше коріння. Кожен, хто потрапляє до Києва має нагоду доторкнутися до священної спадщини та надихнутися для створення своїх візуальних шедеврів. Специфічна архітектура давнини, мальовнича природа, чудове розташування, все це притягує творчих людей до Києва. Особливо чудово малювати Дніпровські кручі з архітектурними ансамблями Софії та Лаври восени, коли фарби та відтінки диктує сама природа. Ті хто цінує справжню красу, ніколи не оминають можливість відобразити по філософські задуману мрійливість таких пейзажів.

Список використаних джерел:

1. Друг О. Вулицями старого Києва / О. Друг. – Львів: Світ, 2015. – 512 с.
2. Кальницький М. Б. Почтовая площадь – ворота Подола / М. Б. Кальницький. – К.: «Варто», 2015. – 96 с.
3. Шулькевич М. М., Дмитренко Т. Д. Киев / М. М. Шулькевич, – Київ: Вид-во «Будівельник», 1978. – 464 с.